

Kroonika

Akadeemilises Rahvaluule Seltsis

30. jaanuaril esines ettekandekoosolekul Anu Korb: “Kuidas kujutada Siberi küla? Filmitöest ja eetikast”.

27. märtsi ettekandekoosolekul rääkis Elo-Hanna Seljamaa: “Multikultuursuse paradoksid tänases Eestis”. Ettekanne põhines Ameerika Ühendriikides kaitstud doktoritööl “A Home for 121 Nationalities or Less: Nationalism, Ethnicity and Integration in post-Soviet Estonia” (2012) ja selleks aastatel 2009–2011 Tallinnas kogutud välitöömaterjalidel.

28. veebruaril ja 1. märtsil korraldasid Tallinna Ülikooli Eesti Humanitaarinstituudi maastiku ja kultuuri keskus, Kultuuriteooria Tippkeskus ning Akadeemiline Rahvaluule Selts Tallinna Ülikoolis VIII folkloristide talvekonverentsi “Folkloor linnas ja linnast”. Konverentsi korraldamist toetasid Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapital, Kultuuriteooria Tippkeskus (Euroopa Liidu Regionaalarengu Fond) ja Tallinna Ülikool.

Ell Vahtramäe

Eesti Rahvaluule Arhiivis

13. detsembril esines Moon Meier Turu Akadeemia (Åbo Akademi) folkloristika osakonna sümposiumil “The Therapeutic Uses of Storytelling” ettekandega “You should say such things that mobilephones will fall out of their hands and they will focus on you”: Storytelling as a personal contact between teller and listener”.

20. detsembril esines Aado Lintrop Eesti Kirjandusmuuseumi 56. Kreutzwaldi päeval ettekandega “Dolpa mäed ja vaimud”.

Jaanuari teisel ja kolmandal nädalal toimusid arhiivi kolimistalgud ning **17. jaanuaril** avati ERA uus uurijasaal.

30. jaanuaril arutlesid Anu Korb ja Andreas Kalkun Eesti Kirjandusmuuseumis ARSi koosolekul filmitödede üle. Anu Korb juhatas ettekandega “Kuidas kujutada Siberi küla? Filmitöest ja eetikast” sisse Vahur Laiapea filmi “Võidupäeva ootus Siberi Haida külas”.

31. jaanuaril võttis suur hulk ERA töötajaid osa külaskäigust Eesti Riigiarhiivi Tallinnas Madara tänaval; tutvuti arhiivi korralduse, fondihoidlate ning digiteerimisprojektidega, arhiivisäilikutest ERA asutamisdokumentide ja esimeste tegevusaruannetega; seejärel osaleti ühiselt Eesti muuseumide auhinnagalal Eesti Meremuuseumis.

16. veebruaril esines Jaanika Hunt Sanna kultuurimõisas hennalaupäeval ettekandega “Tätoveeringute ajalugu ja kasutusviisid”.

20. veebruaril tutvustas Annika Kupits giidide päeva raames Lilla Daamina Eesti Kirjandusmuuseumi maja.

28. veebruaril ja 1. märtsil astusid Tallinna Ülikoolis VIII folkloristide talvekonverentsil üles ERA töötajad Jaanika Hunt (“Kehale nõelutud lein. Mälestustätöveeringud”), Aado Lintrop (“Värvamängust nii ja teisiti”) ning Mall Hiimäe (“Väljakukuusest riituseobjektina”).

1. ja 2. märtsil osalesid Janika Oras, Mari Sarv ja Risto Järv Helsingis Suomalaisen Kirjallisuuden Seura korraldatud seminaril “Epics, Digital Cultural Heritage and Vernacular Languages. Corpora and Databases in Oral Tradition Research” ettekannetega “The Development of the Estonian Oral Folk Poetry Database (Eesti Regilaulude Andmebaas)” (Janika Oras, Mari Sarv) ning “The Challenges of Renovating the Estonian Literary Museum’s Open-Access Database of Estonian Oral Poetry” (Risto Järv, Mari Sarv, Janika Oras).

14. märtsil, emakeelepäeval, andis Eesti Vabariigi president Toomas Hendrik Ilves üle 2012. aasta rahvaluule kogumispreemiad. Preemiad said Kaie Humal Võrtsjärveäärse pärimusainese järjekindla talletamise eest aastail 2011–2012; Triin Äärismaa projekti “Suulise rahvapärимuse kogumine Jõelähtme piirkonnas” juhtimise ja läbi viimise eest aastail 2011–2012 ning Rosaali (Roosi) Karjam pikaaegse ja järjepideva tegevuse eest pärimuse talletamisel. Anti ülevaade ka teistest 2012. aastal arhiivile laekunud folkloorihuviliste ja folkloristide kaastöödest (Astrid Tuisk). Autasustati ka naljalugude kogumisvõistluse “Minuga juhtus üks naljakas lugu” parimaid kirjutajaid. Kogumisvõistluse korraldasid Eesti Rahvaluule Arhiiv ja ajakiri *Pilkaja*, see kestis 24. septembrist 25. jaanuarini. Võistlusele saabus 87 saatjalt kokku 791 lehekülge nalju. Kogumisvõistlusest andis ülevaate Mall Hiimäe. Esinesid pärimusmuusikud Eva Väljaots ja Annika Oselin, esitleti Eesti Rahvaluule Arhiivi Toimetuste 29. väljaannet, kogumikku *Regilaulu müüdid ja ideoloogiad* (toimetaja Mari Sarv).

19.–25. märtsini pidas Risto Järv loenguid eesti folkloorist Budapestis Eötvös Lorándi Ülikooli soome-ugri osakonnas ja seminari etnograafia osakonnas.

25. märtsil esines Anu Korb Jõgeva Represseeritute Ühingu ettekandega “Eestlastest Siberis”.

28. märtsil tutvustas Mari Sarv Tartu Linnakodaniku Muuseumis toimunud regilaulutoas Pärnumaa regilaule.

Moon Meier

Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakonnas

14. detsembril toimus Eesti Kirjandusmuuseumis Eesti Teaduste Akadeemia ja Poola Teaduste Akadeemia koostööprojekti “Creativity and tradition in cultural communication” lõpuseminar. Projekt keskendus aastatel 2010–2012 postsotsialistliku regiooni kultuuritekstidele ja žanritele, milles on nähtav samaaegne globaliseerumine ja lokali-

seerumine, s.t ühest küljest avatus välismõjudele (eelkõige anglo-ameerika kultuuriruumile) ning teisalt püüd defineerida endale ainuomane, selgelt kohaliku värvinguga stiil või omapära mis tahes žanris. Tutvustati projekti akadeemilist väljundit – kaheosalise artiklikogumiku *Estonia and Poland. Creativity and tradition in cultural communication* esimest osa *Jokes and their relations*, mis sisaldab huumoriga seotud uurimusi. Esinesid Władysław Chłopicki (Humorous discourse. A cognitive study of doctor jokes) ja Arvo Krikmann (On the fate of some fixed expressions on the Internet).

19. ja 20. detsembril korraldati Eesti Kirjandusmuuseumis 56. Kreutzwaldi päevad. Kalle Kasemaale pühendatud rahvaluule teaduspäeval, 20. detsembril esinesid Erki Lind (“Hiina kosmoloogia perspektivism”), Aado Lintrop (“Dolpa mäed ja vaimud”), Mare Kõiva (“Matasaburo. Maaialmalõpp Jaapanis 1664. aastal”), Tiina Sepp (“Glastonbury kloostri lood”), Madis Arukask (“Nõid, hull või pühamees – karjuse rollist metsavööndi kultuuriruumis”), Piret Voolaid (“Paröömilise grafiti kommunikatiivsed ja sotsiokultuurilised kontekstid”) ja Arvo Krikmann (“Eesti mõistatuste andmebaas”). Tutvustati kogumiku *Creativity and tradition in cultural communication* esimest osa *Jokes and their relations* ning ajakirjade *Mäetagused* ja *Folklore: EJF* erinumbrit. Üllatusesineja oli Jaak Kikas (“Elu võimalikkusest teaduses ja teaduse võimalikkusest elus – ühe füüsiku pilgu läbi”).

4. veebruaril esines Andres Kuperjanov Jaan Poska Gümnaasiumis õpilastele loenguga “Taevastest asjadest”.

4. ja 5. veebruaril osales Reet Hiimäe ettekandega “Non-verbal communication in belief legends” Guwahatis konverentsil “Genres of Belief from Folkloristic Perspective”.

6.–12. veebruarini osales Reet Hiimäe Kirde-India küla üsundialasel kogumisekspeditsioonil.

7.–9. veebruarini osales Liisi Laineste 19. Australasian Humour Studies Network (AHSN) kollokviumil Newcastle’i ülikoolis. Ta tegi ettekande “Modern girl in Estonian caricature: an international topic in a specific setting”, mis tekitas elavat vastukaja 20. sajandi esimese poole naisõigusluse teemadel. Kollokviumil osales ligi 50 teadlast ja üliõpilast Austraaliast, Aasiast ja Euroopast, selle põhiteema oli huumori ja loovuse vahelised seosed, ning plenaarettekanded käsitlesid loovusuuringute tulemuste rakedamist huumori mõistmisel.

28. veebruaril ja 1. märtsil osaleti Tallinna Ülikoolis kaheksandal folkloristide talvekonverentsil “Folkloor linnas ja linnast”. Konverentsi korraldasid Tallinna Ülikooli Eesti Humanitaarinstituudi maastiku ja kultuuri keskus, Kultuuriteooria Tippkeskus, Akadeemiline Rahvaluule Selts, toetas Eesti Kultuurkapital. Osakonnast esinesid Piret Voolaid (*Pane see enda staatuseks ja saa teada, mida inimesed sinust arvavad!* Earühma identiteedilooma Facebooki ahelpostituste näitel), Eda Kalmre (Beebiporgandid ja salatipesu – kaubanduslikud muistendid ja kuulujutud Eesti tarbimisühiskonnas), Mare Kõiva ja Liisa Vesik (Euroopa eestlaste seisukohast 2. Etnilised stereotüübid YouTube’i klippidena).

11.–14. märtsini viibis Renata Sõukand Norra teadus- ja tehnoloogiaülikooli laste uurimise keskuses (Norwegian University of Science and Technology, The Norwegian Centre for Child Research), kus kolme tööpäeva jooksul arutati läbi ja valmistati Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) / Norra teaduskoostöö projektikonkursile esitamiseks ette ühisprojekti sisu. Sõitu finantseeris Euroopa Majanduspiirkonna Norra stipendiumiprogramm.

12. märtsil esines Mare Kõiva Jaan Poska Gümnaasiumi emakeele nädala raames loenguga “Sõna võim”.

14.–17. märtsini osalesid Mare Kõiva ja Andres Kuperjanov Szegedis (Ungari) SIEFi töörühma The Ritual Year 9. aastakonverentsil “Politics, Feasts” ettekandega “Neoshamanist movements in Estonia”.

16. märtsil rääkis Raivo Kalle Lüganduse külaseltsi pärimuskultuuri päeval looduskeskkonnast ja pärimuskultuurist ning eesti taimepärimusest.

20. märtsil rääkis Renata Sõukand Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi kõnekoosolekul Eesti teetaimedest.

17. märtsil eetris olnud “Prillitoosi” saatesse tegi Eda Kalmre ülevaate Eesti Rahvaluule Arhiivi albumitekogust.

25.–26. märtsini osales Mare Kõiva Rannu Kultuurikeskuses Eesti Rahvusliku Folkloorinõukogu koolituskeskuse seminaril “Isiklik osalus ühistegEVuses” ja pidas seal loengu “Kevadiste tähtpäevade ja pühade osa naise elus”.

4. ja 5. aprillil osales Eda Kalmre loengutega Sõrve kohapärimusest Saaremaal Anseküla Seltsimajas Eesti Rahvusliku Folkloorinõukogu koolituskeskuse seminaril “Pärimuskultuur: minu identiteet ja minu kogukond”.

12. aprillil tegi Mare Kõiva Eesti Rahva Muuseumi 54. aastakonverentsil “Muutuv kultuuripärand” ettekande “Alternatiivsuse konstrueerimine Kassnurme ja Varbola näitel”.

Teisipäevaseminarid

8. jaanuaril rääkis Mare Kalda teaduskirjastamisest. Digimodernismi, mida 21. sajandi inimene kogeb ja läbi elab, iseloomustab performatiivsus, kasutajakesksus ning olukord, kus kasutaja on üha enam ise sisu looja (lähemalt A. Kirby, Postmodernismi surm ja mis saab edasi. *Vikerkaar* 3, 2010 [2006], 66–73). Sellistes tingimustes loodud tekstidele (laias mõttes) on omane lühiajalisus, üksnes tõukuv seos varasema pärandiga ning orienteerumine praeguses hetkes aset leidvale tegevusele ja ainult sellise tegevuse representeerimisele.

29. jaanuaril arutleti osakonna tegevussuundade üle, koondati ettepanekuid ja ideid.

5. veebruaril tutvustas Vjatka-eestlaste uurija Irina Truškova Venemaa projekti diasporaaestlaste ja -lätlaste uurimiseks.

26. veebruaril oli vaatluse all uurimisviis. Liisi Laineste tutvustas (kasutajakogemuse põhjal) kvalitatiiivset analüüsi võimaldavaid arvutiprogramme.

5. märtsil kõneles Katre Kikas 1890. aastate rahvaluulekogumisest, nii nagu see paistab välja toonasest ajakirjandusest.

12. märtsil rääkis Tõnno Jonuks usundilistest esemetest Eesti arheoloogiakogudes. Ta tutvustas inimese kujuga tinaripatseid ning arutles, miks omaaegsed meistrid on sedasorti ripatseid valmistanud ja miks kõik seniteadaolevad analoogid on levinud just Virumaal. Sama teemat puudutas Tõnno Jonuks ka Mäetagusel osakonna seminaril (<http://www.folklore.ee/rl/fo/konve/2012/mtseminar/teesid.pdf>).

27. märtsil osakonna arengusuundade arutelu: Liisi Laineste rääkis huumoriuuringute suundadest, Renata Sõukand Eesti-Norra koostööprojektist.

Asta Niinemets

Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule osakonnas

4. detsembril pidasid Sofie Strandén-Backa ja Andreas Backa (Åbo Akademi) loengu "Who are the Finland Swedes, and how can they be described? Critical perspectives".

25.–27. veebruarini pidas külalisõppejõud Pertti Anttonen (Helsingi ülikool, Soome) inglisekeelse loengukursuse esituse uurimisest (Performance Studies).

28. veebruaril ja 1. märtsil osalemine folkloristide talvekonverentsil "Folkloor linnas ja linnast" Tallinna Ülikoolis.

19.–28. märtsini pidas külalisõppejõud Tatjana Minnijahmetova (Innsbrucki ülikool, Šveits) venekeelse loengukursuse "Idapoolsete soomeugrilaste folkloor ja etnograafia: etnokultuurilised vastasmõjud".

19. märtsil külastasid rahvaluule osakonda Åbo Akademi folkloristika, etnoloogia ja usundiloo tudengid ja õppejõud (Johanna Björkholm ja Ulrika Wolf-Knuts).

Liilia Laaneman